

N:o 70.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 11 maj 1896

— — — — Andra Kammaren den 11 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts dels i propositionen n:o 5 framlagda förslag till förordning angående blindundervisningen, dels ock i statsverkspropositionen gjorda framställningar beträffande undervisningsanstalter för blind.

(Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 6.)

Till Konungen.

Uti särskild proposition (n:o 5) af den 13 januari 1896 har Eders Kongl. Maj:t, med åberopande af propositionen bilagdt protokoll öfver ecklesiastikärenden för samma dag, till Riksdagens antagande öfverlemnadt förslag till förordning angående blindundervisningen.

Härjemte har Eders Kongl. Maj:t i förenämnda proposition låtit till Riksdagens kännedom komma, att, derest de i berörda förslag till förordning angifna grunder vunne Riksdagens godkännande, Eders Kongl. Maj:t vore sinnad utfärda gemensam stadga för blindinstitutet och förskolorna för blindas af den lydelse vid propositionen fogadt förslag utvisade.

I den till Riksdagen den 16 januari innevarande år aflättna proposition angående statsverkets tillstånd och behof har Eders Kongl. Maj:t under riksstatens åttonde hufvudtitel föreslagit, *dels* i punkten 21:

att, under förutsättning att blindundervisningen blefve ordnad i enlighet med af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen godkända grunder, Riksdagen måtte medgifva:

att, utom de redan befintliga undervisningsanstalterna för blinda, blindinstitutet å Tomtebodas, förskolan för blinda i Vexjö och handtverks-skolan i Kristinehamn, upprättades ännu en förskola för blinda å Tomtebodas;

att vid förskolan i Vexjö anställdes 1 rektor, 3 lärarinnor samt nödig tjänstepersonal, och vid förskolan å Tomtebodas, som skulle förestås af rektorn vid institutet för blinda, 1 första lärarinna, 3 lärarinnor samt nödig tjänstepersonal;

att rektorn vid förskolan i Vexjö erhöle i årlig lön 2,000 kronor, första lärarinnan vid förskolan å Tomtebodas 1,200 kronor samt hvar och en af öfriga lärarinnor vid båda skolorna 1,000 kronor;

att rektorn och samtliga lärarinnor finge fri bostad och värme vid läroanstalten;

att såväl rektorn som lärarinnorna skulle vara berättigade till två ålderstillägg å 300 kronor hvarterdera efter respektive 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, hvilka ålderstillägg skulle utgå af det å riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg, med rätt för vederbörande att i fråga om åtnjutande af ålderstillägg tillgodoräkna sig tid, hvarunder de före ny stats tillämpning innehafvt tjänst vid statens läroanstalter för blinda; samt

att för tillämpning af den för förskolan i Vexjö uppgjorda staten måtte på ordinarie stat beviljas ett årligt belopp af 13,500 kronor;

dels ock i punkten 75:

att till uppförande af en byggnad för en förskola för blinda vid Tomtebodas samt för bestridande af kostnader för uppgjorda ritningar och kostnadsförslag till ifrågavarande byggnad måtte beviljas ett belopp af 81,950 kronor och deraf på extra stat för år 1897 anvisas 50,750 kronor.

Den utredning, som Eders Kongl. Maj:t, med anledning af hvad nästlidet års Riksdag anfört, låtit verkställa beträffande den tid, som en nöjaktig undervisning af blinda i regel kunde anses kräfva, synes Riksdagen hafva gifvit tillräckligt stöd för lämpligheten af det stadgande om skolpligten för blinda, som innefattades i de för 1895 års

Riksdag framlagda grunder för blindundervisningens ordnande och som nu upptagits i Eders Kongl. Maj:ts förslag till förordning angående samma undervisning. På grund häraf, och då jemväl öfriga bestämmelser i detta förslag äro hemtade från nyssnämnda grunder och af 1895 års Riksdag lemnats utan anmärkning, har Riksdagen ansett sig böra i allt väsentligt bifalla samma förslag. Då emellertid de föreslagna bestämmelserna äro af den natur, att de af Riksdagen gemensamt med Konungen stiftas, bör enligt Riksdagens mening benämningen förordning utbytas mot lag. Hvad angår förslaget affattning i öfrigt, har Riksdagen icke haft anledning tillstyrka annan förändring, än att, i stället för det i början af 3 § förekommande uttrycket: »alla sådana barn, som i § 1 mom. 1 af denna förordning omförmälas», lämpligen synes böra införas orden: »alla sådana barn, å hvilka, enligt § 1, denna lag eger tillämplighet». Beträffande innebörden af de föreslagna bestämmelserna, har Riksdagen velat påpeka, att af 5 §, jemförd med öfvergångsstadgandena, torde framgå, att vederbörande landstingsområde och stad, som ej i landsting deltagar, äro skyldiga att jemväl under tiden, innan skolpligten blifvit fullständigt genomförd, erlägga afgift för de i skolåldern varande barn, hvilka, utan att vara skolpligtiga, med stöd af öfvergångsstadgandena erhålla undervisning vid läroanstalt för blinda.

Med afseende å det Riksdagen meddelade förslaget till stadga för läroanstalter för blinda, har Riksdagen icke haft annat att erinra, än att den i 3 § intagna bestämmelsen, att vid förfall för medlem i styrelsen öfver förskolan vid Vexjö skolans rektor må för tillfället inkallas såsom beslutande styrelseledamot, synes i vissa afseenden gifva anledning till betänkligheter. Enligt Riksdagens mening borde såväl i styrelsen öfver denna skola som i direktionen öfver institutet och förskolan å Tomtebodas suppleanter af Eders Kongl. Maj:t utses.

Under förutsättning att blindundervisningen varder genom lagbestämmelser ordnad på sätt nu förordats, har Riksdagen ansett sig böra i hufvudsakliga delar bifalla Eders Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar beträffande undervisningsanstalter för blinda. Hvad angår blindskolan i Vexjö, håller Riksdagen före att, då med afseende å det af stadsfullmäktige i nämnda stad gjorda erbjudandet af byggnadstomt för skolan det synes antagligt, att densamma för framtiden skall förblifva derstädes förlagd, hinder icke vidare bör möta för att anslag till denna skola varder å ordinarie stat uppfördt, helst om föreståndaren och lärarinnorna tillförbindas att fortfarande vid henne tjenstgöra, äfven i det fall att hon blefve för-

flyttad till annan ort. Enligt hvad inhemtas af det förslag till stat, som af blindskolans styrelse blifvit upprättadt och som ligger till grund för Eders Kongl. Maj:ts framställning om ett ordinarie anslag för skolan å 13,500 kronor, förekommer bland skolans årliga utgifter ett belopp af 4,000 kronor till hyra af lokal. Då emellertid, derest den ifrågasatta nybyggnaden för skolan varder utförd, sistnämnda utgiftspost kommer att upphöra, synes anslag för detta ändamål böra beviljas endast å extra stat. Emot de af Eders Kongl. Maj:t föreslagna aflöningsförmånerna för rektor och lärarinnor vid skolan har Riksdagen icke haft något att erinra, och anser Riksdagen att aflöningsarna till denna personal, utgörande tillsammans 5,000 kronor, äfvensom det till arvode för sekreterare- och räkenskapsgörömmål m. m. i styrelsens statsförslag upptagna belopp af 300 kronor böra uppföras i en af Riksdagen fastställd aflöningsstat för skolan, slutande å 5,300 kronor, hvilken summa jemte 4,200 kronor för bestridande af skolans öfriga utgifter bör å ordinarie stat anvisas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, och då Riksdagen icke haft något att erinra emot hvad Eders Kongl. Maj:t för öfrigt i denna fråga föreslagit, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen för sin del antagit följande

L a g

angående blindundervisningen.

§ 1.

Mom. 1. Med blinda, å hvilka denna lag är tillämplig, afses icke blott de, som äro helt och hållet oförmögna att se, utan äfven sådana, hvilkas synförmåga är till den grad försvagad, att de icke med någon egentlig fördel kunna deltaga i vanlig skolundervisning.

Mom. 2. Å blinda, som tillika äro döfstumma eller sinnesslöa, eger denna lag ej tillämplighet.

§ 2.

Erforderliga anstalter för blinda barns uppfostran och undervisning upprättas af staten och utgöras af dels förskolor, till hvilka är förlagd den förberedande undervisningen, dels institut för undervisningens fortsättande och afslutande.

§ 3.

Alla sådana barn, å hvilka, enligt § 1, denna lag eger tillämplighet, skola till undervisning inställas i vederbörlig af staten upprättad läroanstalt för blindas, så vida icke föräldrar eller målsmän, som sådant föredraga, enskildt sörja för undervisningen af dem, som stå under deras målsmanskap, eller barn befinnas behäftadt med sådan sjukdom, att detsamma ej anses böra i offentlig läroanstalt intagas.

Vederbörande skolråd skall tillse, att blindt barn, i enlighet med denna lag, varder i läroanstalt intaget, äfvensom att barn, som enskildt undervisas, erhåller sådan undervisning, att den i noggrannhet och omfattning hufvudsakligen motsvarar den, som meddelas i offentlig läroanstalt för blindas. Kommer till skolrådets kännedom, att blindt barn afhålls från undervisning eller icke erhåller nöjaktig sådan, skall skolrådet ålägga barnet skolgång i offentlig läroanstalt för blindas. Skulle föräldrar eller målsmän tredskas att efterkomma hvad i afseende å de blindas barnens undervisning i denna lag finnes stadgad eller hvad af vederbörande skolråd på grund deraf föreskrifves, skola de tredskande undergå varning af skolrådet. Blifver sådan varning fruktlös, må barnet kunna från föräldrar eller målsmän skiljas och på deras bekostnad sändas till vederbörlig läroanstalt.

§ 4.

Skolåldern räknas från och med det år, under hvilket barnet fyller sju år, och må dess skolgång ej uppskjutas längre än till det år, under hvilket barnet fyller nio år.

För barn, som blifvit blindt efter sist nämnda tid eller af förekommen anledning icke, på sätt ske bort, i läroanstalt för blindas intagits inom nu stadgad tid, fortfar skyldigheten att till undervisning i sådan anstalt inställas, till dess barnet fyller fjorton år.

Barn är skolpliktigt under de tio år, som följa efter dess intagning i läroanstalt, derest icke barnet före denna tids utgång inhemtat sådana kunskaper och färdigheter samt uppnått den utveckling, att det anses böra från skolgång befrias, eller är så svagt begåfvadt, att dess fortsatta vistelse i läroanstalt anses vara utan gagn.

§ 5.

För hvart och ett blindt barn, som, på grund af bestämmelserna

i denna lag, är intaget i på statens bekostnad upprättad läroanstalt för blinda, vare sig förskola eller institut, skall af vederbörande landstingsområde eller af stad, som ej i landsting deltager, erläggas en årlig afgift af 300 kronor.

§ 6.

Landsting eller stadsfullmäktige i stad, som ej i landsting deltager, ega att för hvarje till landstingsområdet eller staden hörande barn, som, enligt hvad i denna lag stadgas, är intaget i förskola för blinda eller i blindinstitut, bestämma en viss årlig afgift, med hvilken föräldrar eller målsmän skola bidra till betäckande af kostnaderna för barnets vistelse vid skolan eller institutet.

De föräldrar eller målsmän, hvilka icke ega tillgång till afgiftens erläggande, skola genom fattigvårdens försorg härutinnan understödjas.

§ 7.

De närmare föreskrifter, som för tillämpningen af denna lag kunna erfordras, utfärdas af Kongl. Maj:t.

Öfvergångsstadganden.

Undervisningen för i skolåldern varande blinda barn skall blifva obligatorisk från och med år 1899.

Skolpligten inträder successivt, så att år 1899 endast de barn, som under detta år fylla 9 år, blifva skolpligtiga, dock med rätt för öfriga i skolåldern varande barn att begagna undervisningen, om och i den mån i undervisningsanstalterna utrymme kan för dem beredas.

Vidare har Riksdagen, under förutsättning att ofvan intagna lag varder af Eders Kongl. Maj:t godkänd,

dels medgifvit:

att, utom de redan befintliga undervisningsanstalterna för blinda: blindinstitutet å Tomteboda, förskolan för blinda i Vexjö och handtverksskolan i Kristinehamn, upprättas ännu en förskola för blinda å Tomteboda;

att vid förskolan i Vexjö anställas 1 rektor, 3 lärarinnor samt nödig tjänstepersonal, med skyldighet för rektorn och lärarinnorna att tjänstgöra vid skolan, äfven om densamma skulle förflyttas från Vexjö till annan ort;

att vid förskolan å Tomteboda, som förestås af rektorn vid institutet för blinda, anställas 1 första lärarinna, 3 lärarinnor samt nödig tjänstepersonal;

att rektorn vid förskolan i Vexjö erhåller i årlig lön 2,000 kronor, första lärarinnan vid förskolan å Tomteboda 1,200 kronor samt hvar och en af öfriga lärarinnor vid båda skolorna 1,000 kronor;

att rektorn och samtliga lärarinnor få fri bostad och värme vid läroanstalten;

att såväl rektorn som lärarinnorna skola vara berättigade till två ålderstillägg å 300 kronor hvartdera efter respektive 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, hvilka ålderstillägg skola utgå af det å riksstatsens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslag till ålderstillägg, med rätt för vederbörande att i fråga om åtnjutande af ålderstillägg tillgodoräkna sig tid, hvarunder de före ny stats tillämpning innehåft tjänst vid statens läroanstalter för blinda;

dels ock

med fastställande af följande aflöningsstat för förskolan för blinda i Vexjö:

aflöning åt rektorn	kronor 2,000: —
” ” 3 lärarinnor med 1,000 kronor till hvarje	” 3,000: —
arfvode för sekreterare- och räkenskapsgörömål m. m.	” 300: —
	<hr/>
	Summa kronor 5,300: —

å ordinarie stat för samma skola anvisat 9,500 kronor;

till hyra för lokal för förskolan för blinda i Vexjö å extra stat för år 1897 beviljat 4,000 kronor; samt

till uppförande af en byggnad för en förskola för blinda vid Tomteboda samt för bestridande af kostnader för uppgjorda ritningar och kostnadsförslag till denna byggnad beviljat 81,950 kronor och deraf på extra stat för år 1897 anvisat 50,750 kronor.

Med undersåtlig vördnad.

Stockholm den 11 maj 1896.